

Abstrakt

Motivace patří mezi základní prediktory úspěchu při učení se cizímu/druhému jazyku a v aplikované lingvistice představuje hojně diskutované téma, zaměřené zejména na velké světové jazyky. Cílem práce je přinést poznatky o motivaci k učení se češtině jako druhému jazyku, a to v kontextu studijního pobytu na Univerzitě Karlově.

Teoretická část práce představuje základní teoretické přístupy k motivaci v aplikované lingvistice z historické perspektivy a pro empirickou část zvolený teoretický rámec cizojazyčného motivačního sebesystému (L2MSS), dále studijní pobyt v zahraničí jako kontext pro osvojování druhého jazyka a zásadní literaturu publikovanou o motivaci při studiu v zahraničí. Metodologická část shrnuje možné přístupy ke zkoumání motivace a posuzuje jejich vhodnost pro předkládaný výzkum.

Empirická část se zaměřuje na dynamický proces motivace u studentů přijíždějících na semestrální studijní pobyt v programu Erasmus+ na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy a v americkém programu UPCES (Undergraduate Program in Central European Studies) Study Abroad, také spadajícím pod UK. V předvýzkumech byly testovány zvolené nástroje sběru dat: deníky, dotazníky, rozhovory. Z předvýzkumů vyplynulo, že zejména ve vzorku studentů z USA v programu UPCES nastává poměrně výrazná proměna motivace a že v obou programech hrají roli podobné motivační faktory, a to zejména potřeba integrace a učební zkušenost.

Stěžejní část výzkumu tvoří kvalitativní deníková studie. V ní vznikly na základě cizojazyčného motivačního sebesystému motivační profily celkem deseti informantů a dále byl popsán dynamický proces proměn jejich motivace k učení se češtině. Jako nejsilnější motivační faktor se ukázala potřeba integrace do cílové kultury a zkušenost s učením se cílovému jazyku. Zjištění z kvalitativní fáze byla ověřena na širším vzorku studentů programu Erasmus+ na FHS UK i FF UK. Ze získaných dat byl vytvořen profil průměrného studenta, který byl porovnán s profily informantů z kvalitativní fáze. Výzkum ukázal, že se motivace jednotlivců během studijního pobytu proměňuje, v motivačních profilech existují určité podobnosti a potřeba integrace do cílové kultury a učební zkušenost hrají výraznější roli než faktory jiné.

Práce přispívá k širší diskusi o motivaci k učení se cizím jazykům svým zaměřením na jazyk malý a dosud málo z hlediska motivace zkoumaný. Na rovině teoretické práce empiricky ověřuje vhodnost teoretického rámce L2MSS pro zkoumání motivace k učení se češtině, kde dosud testován nebyl. Na rovině metodologické přispívá využitím smíšeného designu, s důrazem na kvalitativní část výzkumu, jenž je dosud pro výzkum motivace využíván skromněji. Z výsledků výzkumu dále vyplývají pedagogické implikace pro vyučovací praxi.